

Høringsuttalelse fra Brageteatret angående evalueringen av Den kulturelle skolesekken i grunnskolen ”Ekstraordinært eller selvfølgelig?”

Evalueringen av DKS er særdeles viktig for å finne svar på om ”ordningen fungerer etter målsetningene” og for ”å synliggjøre potensial for forbedringer”. Det var derfor med spenning vi mottok rapporten fra NIFU STEP. Dessverre må vi konkludere med at vi både som produsenter og som formidlere av DKS i Buskerud i liten grad kjenner oss igjen i rapporten.

Kultur - Undervisning

Rapporten vier mye oppmerksomhet til spenningen mellom undervisnings- og kultursektorene på departementsnivå. Det er beklagelig at det øverste nivået ikke er samkjørte om en så god og viktig sak. Samarbeidet mellom aktørene i Buskerud (fylkeskommune, kommuner, skoler og produsenter) har fungert svært godt, til glede for tusener av barn og unge som DKS er skapt for. Når fylkeskommunen med jevne mellomrom arrangerer kulturkontaktmøter med kommunene og skolene i vår region, oppleves det nærmest som ”hallelujamøter” hvor begeistringen og enigheten er stor om at DKS er viktig. Her har vi også gode debatter om form og innhold. Det er derfor med forundring vi leser evalueringen fra NIFU STEP.

Vi kjenner oss dårlig igjen i rapportbeskrivelsen i begrepene ”ovenfra-og-ned” og ”nedenfra-og-opp”. Kanskje har dette sammenheng med at fylkeskommunen og kommunene har samarbeidet om kunstopplevelser i skolene i mange år før DKS ble opprettet, slik at ”barnesykdommene” var løst forlenget. Men DKS kom inn og gjorde det mulig å skape en større bredde, øke volumet og tilbudene og sikre kvaliteten – og ikke minst: nå fram til alle. Samtlige kommuner er med i DKS i fylket vårt. Dette tilsvarer ca.150 tusen opplevelser hvert år.

”Monologiske” og ”Dialogiske” kunstopplevelser

Evalueringen mer enn antyder at såkalte ”dialogiske” opplevelser (for eksempel work-shop med en kunstner) er å foretrekke framfor såkalte ”monologiske”(for eksempel konserter, teaterforestillinger, utstillinger). Med referanser fra bare fire skoler i vårt langstrakte land, og med særdeles mangelfulle metoder slik vi kan bedømme det, trekker man konklusjoner vi ikke kan se at det er grunnlag for å trekke.

Uten at vi skal påstå at menneskene bak rapporten har vært forutinntatte, merker vi oss at de skolene hvor evaluatorene har sett ”dialogiske” kunsttilbud, beskrives som hyggelige, entusiastiske, inkluderende (Motto:”Vi skal skape stjerner” eller ”Læring for framtida i tryggleik, utvikling og begeistring”), mens skolen som ”tilfeldigvis” hadde en ”monologisk” opplevelse, beskrives som en skole med ”tradisjonelt lærerværelse”, at ”rektor hadde jobbet på skolen i mange år” og at læreren ikke var sammen med elevene om DKS-opplevelsene (Motto nevnes ikke). Vi er veldig enige i at miljøet på skolene påvirker kunstopplevelsene. Men i rapporten blir vi på besnærende dramaturgisk vis ledet til å trekke konklusjoner om ulike presentasjonsformer av kunst ved å lese evaluatorenes subjektive vurdering og verbale fargelegging av skolen og arbeidsmiljøet. Siden vår erfaring viser at både ”monologiske” og ”dialogiske” kunstopplevelser er viktige for barn og unge, oppleves denne ”forskningen” som lite troverdig. Vi kan med andre ord ikke trekke noen form for konklusjon på bakgrunn av dette.

Hva mener egentlig evaluatorene med en ”monologisk opplevelse”? Det beskriver rapporten i liten grad. Er en konsert med Andsnes en dårligere opplevelse enn en lokal musikers work-

shop? Hadde rapporten sett annerledes ut hvis NIFU STEP hadde opplevd en ”monologisk” konsert på en velstelt og pen skole med godt arbeidsmiljø?

Siden rapporten ikke trekker fram fordeler ved ”monologiske” opplevelser, virker det ikke som om NIFU STEP kjenner slike opplevelser. Vi har utallige tilbakemeldinger i vårt arkiv (disse er tilgjengelige for de som er interesserte) hvor barn og unge, lærere og andre lovpriser slike opplevelser. Brageteatret produserer alle våre ”monologiske” forestillinger i en nær dialog med målgruppen barn/unge, lærere, skoler, kulturkontakter, organisasjoner som Voksne for Barn, Røde Kors, Alternativ til Vold og en rekke fagfolk innen for eksempel barne- og ungdomspsykologi/psykiatri. Vi har en omfattende kommunikasjon med målgruppene både i planleggingsfasen (valg av repertoar og tema), i produksjonsfasen med referanseklasser/skoler, i forarbeid/etterarbeid, elevarrangering og med de tusenvis av tilbakemeldingene som alle får svar fra oss. Kan man kalle dette en ”monologisk” opplevelse hvor publikum blir mottagere, ”og hvor det er liten grad av dialog mellom elever og kunstnere”? Vi tillater oss å stille spørsmål ved evalueringsrapportens kunnskapsnivå på dette feltet og følgelig betviler vi konklusjonene som trekkes.

DKS i barn og unges perspektiv

Den kulturelle skolesekken skal gi barn og unge opplevelser med profesjonell kunst og kultur. Vi vet at **BARN OG UNGE HAR ET LIKE GODT UTVIKLET FØLESESLIV SOM VOKSNE**. På denne bakgrunn er det påfallende at rapporten i så liten grad evaluerer DKS med et barne-/ungdomsperspektiv. **Og her er vi ved rapportens største svakhet.** NIFU STEP har intervjuet 38 barn. Rapporten sier tydelig at et ovenfra-og-ned-perspektiv ikke er å foretrekke. Men her går evaluatorene i sin egen felle. Spørsmålene de stiller til barna er etter vår mening særdeles ovenfra-og-ned og kunnskapen om barn er lite overbevisende. Eksempelvis stilles det stadig to spørsmål til barna etter kunstneriske opplevelser: Var det gøy? Og: Hva lærte dere?

For oss på Brageteatret viser dette hvor lite alvorlig man kan ta barn. Opplevelser handler ikke nødvendigvis om latter. En sjelsettende eksistensiell opplevelse kan man naturligvis ikke beskrive før det har gått en viss tid, noen ganger kanskje flere år. Det er en klar undervurdering av barn å avkreve slike svar kort tid etter det kunstneriske møtet. Man må tilnærme seg disse samtalene med helt andre metoder. For at evalueringen skulle ha troverdighet, måtte spesialister på barn og unge trekkes inn for å skape den tillit som er nødvendig for å få fram **barn og unges egentlige mening**. Evaluatorene har åpenbart bestemt seg for at suksessfaktoren for kunstneriske opplevelser avhenger av hvor morsomt man har hatt det. De viktigste opplevelsene i livet kan sjelden karakteriseres som ”morsomme”. Derfor svarer barn det de tror voksne ønsker at de skal svare. Og ”goddagmannøksseskaft” blir selvfølgelig svaret. Det er bare lette opplevelser som gir enkle svar.

Ville man etter en opplevelse av for eksempel ”Hamlet” på Nationaltheatret spørre voksne publikummere om forestillingen var morsom? Eller: Hva lærte dere av dette? Og hvis svaret var: ”nei, den var ikke morsom” og ”jeg vet ikke helt hva jeg lærte”, så ville man trekke den konklusjon at dette var dårlig? Eller anbefale at nevnte publikummere burde melde seg inn i et amatørteater med profesjonell instruktør? (Dermed intet vondt ment om amatørteater!) Slik kan man jo bytte en ”monologisk” opplevelse med en ”dialogisk”.

Konklusjon

Brageteatret har gjennom mange år samarbeidet med Buskerud fylkeskommune og de andre kunstorganisasjonene for å informere om og inspirere til kunstopplevelser i skolene. Dette arbeidet førte til en fast abonnementsordning for kunstopplevelser til skolene lenge før DKS var etablert. Betydningen av fylkeskommunens rolle kan ikke undervurderes. Vi har gjennom

dette arbeidet erfart hvordan den politiske og administrative ledelsen i fylket har lagt forholdene til rette for å kunne lykkes. Derfor er det så viktig at det kommer klare signaler også fra statlig hold (begge departementene) som legitimerer og gir DKS den statusen det fortjener.

Når vi i så liten grad kjenner oss igjen i rapporten, handler det nok om at utvalget av referanser som rapporten bygger på, er særdeles tynt. Når en av de to som står bak evalueringen på et møte i regi av Norsk Teater- og Orkesterforening uttalte at ”vi hadde ikke tid til mer”, forteller det i seg selv at rapporten ikke kan være en representativ evaluering.

Brageteatret anbefaler at man foretar en ny evaluering hvor man kan gjøre en langt mer omfattende og grundig undersøkelse. Evalueringen som her foreligger, bygger på et altfor spinkelt grunnlag og kan føre til feilaktige beslutninger om framtiden for Den kulturelle skolesekken.

Vedlegg:

OM BRAGETEATRET

Brageteatret er et profesjonelt teater som spiller **teater med barne- og ungdomsperspektiv**. Brageteatret holder til i Drammen og turnerer i hele Buskerud.

Brageteatret er et aksjeselskap som eies av Buskerud fylkeskommune og Drammen kommune.

Brageteatret vil skape **KUNST** for barn og ungdom. Vi tar mål av oss til å være ledende på **kvalitet** innen scenekunst for barn og unge. Vi må stille ”voksne” kvalitetskrav - bare det beste er godt nok: Skuespillere, instruktører, musikere osv. som VIL noe med sin kunst, som KAN sitt fag og som forstår hvor VIKTIG det er å spille for barn og unge. Slik blir de voksne positive rollemodeller for barn og unge, og kommunikasjon med målgruppen er en forutsetning for å sikre riktige valg i forhold til tematikk og form og for å skape tillit i de miljøene vi skal agere.

Teatrets viktigste oppgave er å **HØRE** hva barn og unge har på hjertet og bidra til at barn og unge **blir hørt**. Teatret skal **SE** og **synliggjøre** det barn og unge er opptatt av - deres tanker, drømmer og kultur. Derfor vil alle Brageteatrets forestillinger sette barn og unge i hovedrollen.

Brageteatret ønsker å fremme åpenhet med sine forestillinger slik at barn og unge selv kan trekke konklusjoner og finne ”sin sannhet”. Barn har et like komplisert følelsesliv som voksne. Brageteatret vil være barn og unges laboratorium hvor de trygt kan forske i livets viderverdigheter, prøve ut grensene og kan stimulere både fantasi, skaperevne og kreativ tenkning. Gjennom empatiske opplevelser kan vi bidra til å fremme forståelse mellom mennesker.

Gjennom å løfte barn og unges liv opp på scenen, vil Brageteatret vise at vi står på deres parti i møtet med den voksenstyrte, urettferdige, kalde og konfliktfylte verden. Verden trenger modige og livsbejaende barn og unge som kan gi verden **HÅP**.

I 2006 spilte Brageteatret 368 forestillinger for 41 152 publikummere. Brageteatret spilte i alle kommuner i Buskerud og deltok på en rekke festivaler.